

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

17.06.2024. – 21.06.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 24.06.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
17.06.2024. – 21.06.2024.

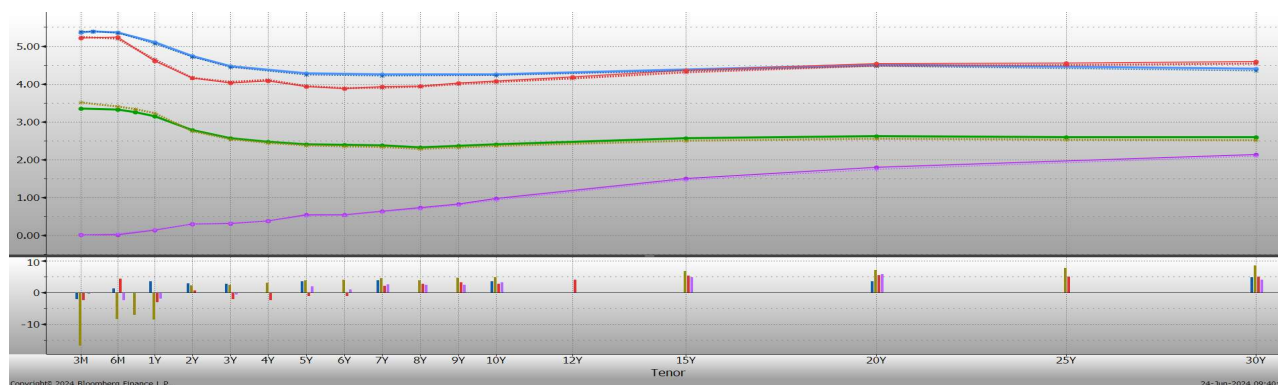
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	14.6.24	21.6.24	14.6.24	21.6.24	14.6.24	21.6.24	14.6.24	21.6.24
2 godine	2,76	2,79 ↗	4,70	4,73 ↗	4,17	4,17 →	0,31	0,31 →
5 godina	2,37	2,42 ↗	4,24	4,27 ↗	3,95	3,93 ↘	0,53	0,55 ↗
10 godina	2,36	2,41 ↗	4,22	4,26 ↗	4,06	4,08 ↗	0,94	0,98 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	14.6.24	21.6.24
3 mjeseca	3,537	3,371 ↘
6 mjeseci	3,408	3,324 ↘
1 godina	3,242	3,163 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 21.06.2024. godine (pune linije) i 14.06.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su u odnosu na prethodnu sedmicu uglavnom zabilježili blagi rast, s tim da su tokom sedmice bila izražena volatilna kretanja. Neizvjesnost zbog političke situacije u Francuskoj je imala priličan uticaj na tržišna dešavanja u smislu rasta prinosa. S druge strane, objavljivanje lošijih ekonomskih podataka od očekivanih, kao što su PMI indeksi u eurozoni, uticali su na pad prinosa krajem prošle sedmice. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 6 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica kraćeg i srednjeg roka dospijeća smanjeni za 1 do 4 baznih poena. Ipak, razlika između prinosa desetogodišnjih njemačkih i francuskih obveznica je dodatno blago povećana i na kraju sedmice je iznosila oko 80 baznih poena.

U fokusu tržišta i dalje su vanredni izbori u Francuskoj. Na početku sedmice Marine Le Pen je izjavila da neće pokušati da natjera predsjednika Macrona da odstupi ukoliko njena stranka pobijedi na predstojećim izborima. Predsjednica ECB Lagarde je, nakon što je prvobitno odbila da komentariše situaciju u Francuskoj, izjavila da zvaničnici "pažljivo" prate razvoj događaja na finansijskim tržištima. Njena izjava dolazi nakon što je glavni ekonomista ECB Lane izjavio da nije zabrinut zbog turbulencija u Francuskoj. Potpredsjednik ECB De Guindos je izrazio ličnu zabrinutost zbog jačanja krajnje desničarskih pokreta širom Evrope, za koje vjeruje da ugrožavaju evropski proces integracija. Sredinom sedmice EU je upozorila 7 država, uključujući Francusku i Italiju, zbog kršenja pravila o visini budžetskih deficita i nivou dugovanja (mjere uključuju da dug ne bi trebalo da premaši nivo od 60% BDP-a i da budžetski deficit ne bi trebalo da premaši 3% BDP-a). U prethodnoj godini dug Francuske je iznosio oko

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

111% BDP-a, a budžetski deficit 5,5%. Ukor EU bi mogao potencijalno da proizvede milijarde eura u penalima. Ministarstvo finansija Francuske procjenjuje da bi rasprodaja državnih obveznica Vladu mogla koštati oko 800 miliona EUR ukoliko se u narednih godinu dana kamatne stope održe visokim. Ono što je pozitivno za Francusku je da na prvoj aukciji državnih obveznica od kada je predsjednik Macron najavio vanredne izbore protekle sedmice zabilježen snažan odnos ponude i potražnje od 2,41, uz emitovanu vrijednost od 10,5 milijardi EUR.

Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da ne treba pretjerano reagovati na mjesečne podatke o inflaciji, te da ECB može da se nosi sa povremenim skokovima inflacije ali da je zabrinuta oko generalnog rasta inflacije. Dodao je da ukoliko se cijene energije kasnije ove godine ili tokom naredne značajno povećaju, onda ne bi imalo smisla da ECB pooštrava svoj stisak na ekonomiju. Potpredsjednik ECB De Guindos je naglasio važnost kvartalnih makroekonomskih prognoza ove institucije u određivanju vremena za odluke o kamatnim stopama, a naredni set ovih prognoza se očekuje u septembru, što bi moglo biti važno za odluku o kamatnim stopama. Član UV ECB Knot je također izjavio da vjeruje da postoji snažna osnova da ECB odlučuje o kamatnim stopama na kvartalnom nivou kada su dostupne nove ekonomske prognoze, te sugeriše pauziranje u julu prije nego u obzir uzme dodatna smanjenja kamatnih stopa u septembru.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Troškovi rada – EZ (Q/Q svedeno na god. nivo) final. I kvartal	4,9%	5,1%	3,4%
2.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR) APR	-	-4,66	-2,03
3.	Trgovinski bilans – Irska (u milijardama EUR) APR	-	8,44	6,64
4.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) APR	-	-1,1%	-0,7%
5.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) APR	-	38,6	35,8
6.	Bilans tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR) APR	-	2,29	1,50
7.	Stopa inflacije – EZ (final.) MAJ	2,6%	2,6%	2,4%
8.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.) MAJ	2,9%	2,9%	2,7%
9.	Stopa inflacije – Italija (final.) MAJ	0,8%	0,8%	0,9%
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) MAJ	-2,0%	-2,2%	-3,3%
11.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) MAJ	-	0,9%	3,8%
12.	PMI kompozitni indeks– EZ (prelim.) JUN	52,5	50,8	52,2
13.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) JUN	47,9	45,6	47,3
14.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) JUN	53,4	52,6	53,2
15.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) JUN	-13,8	-14,0	-14,3
16.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka JUN	50,0	47,5	47,1
17.	Maloprodaja – Francuska (G/G) MAJ	-	-1,4%	-0,2%
18.	Stopa nezaposlenosti – Holandija MAJ	3,8%	3,6%	3,7%

SAD

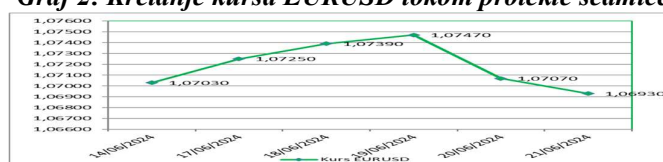
Prinosi američkih državnih obveznica su tokom protekle sedmice zabilježili blagi rast duž cijele krive. Predsjednik Feda iz Njujorka, Williams je izjavio da je ekonomija SAD jaka, ali joj je potrebno više podataka kako bi se opravdalo smanjenje referentne kamatne stope. Williams je opisao ekonomiju SAD i tržište rada kao jake, iako uz izvjesno usporavanje zapošljavanja. Primijetio je i da, iako poslovne ankete nastavljaju da pokazuju snažne podatke o poslovima, podaci o domaćinstvima ukazuju na izvjesnu slabost, sugerišući da bi izvještaji o platama mogli biti precijenjeni. Williams je naglasio da će odluke o kamatnim stopama zavisiti od pristiglih ekonomskih podataka. Predsjednik Feda iz Richmonda Barkin je, također, ponovio potrebu da se analizira još nekoliko mjeseci ekonomskih podataka, prije nego što se razmotri podrška smanjenju kamatnih stopa. Collins iz Bostona je pozvala Fed na strpljenje u razmatranju smanjenja kamatnih stopa i upozorila da Fed ne treba pretjerano reagovati na “mjesec ili dva objavljivanja podataka ili obećavajuće vijesti”.

Ekonomisti iz Goldman Sachs su stava da se tržište rada u SAD nalazi na “prekretnici” gdje će svako dalje smanjenje potražnje za radnicima pogoditi radna mjesta, a ne samo otvaranje radnih mjesta.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks MAJ	-0,3%	-0,5%	-0,6%
2.	Prodaja postojećih kuća (M/M) MAJ	-1,0%	-0,7%	-1,9%
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 14. jun	-	0,9%	15,6%
4.	Maloprodaja (M/M) MAJ	0,3%	0,1%	-0,2%
5.	Industrijska proizvodnja (M/M) MAJ	0,3%	0,9%	0,0%
6.	Iskorištenost kapaciteta MAJ	78,6%	78,7%	78,2%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 15. jun	235.000	238.000	243.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 6. jun	1.810.000	1.828.000	1.813.000
9.	Indeks započetih kuća (M/M) MAJ	0,7%	-5,5%	4,1%
10.	Indeks građevinskih dozvola (M/M) MAJ	0,7%	-3,8%	-3,0%
11.	PMI kompozitni indeks P JUN	53,5	54,6	54,5

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0703 na nivo od 1,0693.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije je tokom protekle sedmice bilo usmjereno na sjednicu BoE, i ključne podatke poput stope inflacije. **BoE je na sjednici održanoj u četvrtak zadržala referentnu kamatnu stopu nepromijenjenu na nivou od 5,25%. Odluka nije donesena jednoglasno. MPC je glasao sa 7:2. Dhingra i zamjenik guvernera Ramsden su ponovo podržali smanjenje kamatnih stopa na 5,0%.** U saopštenju se navodi da je odluka da se ne smanje kamatne stope "fino izbalansirana". **Stopa inflacije u Velikoj Britaniji je u maju smanjena u odnosu na prethodnu godinu, kako se očekivalo (prvi put u posljednje tri godine), inflacija usluga, koju pomno prati BoE, premašila je očekivanja.** Guverner BoE Bailey je pozdravio pozitivne vijesti o smanjenju inflacije na 2%, ali su zvaničnici željeli da budu sigurni da su inflatorni pritisci na cijene smanjeni prije nego što reaguju sa promjenom politike. Trgovci su to vidjeli kao signal da je BoE spremna da smanji referentnu kamatnu stopu u narednim mjesecima i povećali su šanse za smanjenje u augustu na nivo od preko 50%, u odnosu na 32% koliko se očekivalo prije sastanka. Tržišta su također povećala iznose popuštanja koji se očekuju za ovu godinu na 48 baznih poena sa prethodnih 43 bazna poena. Međutim postojale su podjele oko bitnosti nedavnih podataka koji su pokazali iznenađujuće jaku inflaciju usluga. U zapisniku sa sastanka se navodi da pojedini članovi vjeruju da nedavni podaci "nisu značajno promijenili putanju dezinflacije". To bi značilo da su zvaničnici BoE sve više zadovoljni činjenicom da mogu početi smanjivati stope, za koje Odbor kaže da opterećuju ekonomiju Velike Britanije. Nove ankete pokazuju da bi britanski premijer Sunak mogao postati prvi aktuelni premijer koji je izgubio mjesto na opštim izborima. Prema dosadašnjim istraživanjima, laburisti vode u svim anketama u odnosu na konzervativce.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G) MAJ	2,0%	2,0%	2,3%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G) MAJ	3,1%	3,0%	3,3%
3.	Indeks povjerenja potrošača JUN	-16	-14	-17
4.	Maloprodaja (G/G) MAJ	-0,6%	1,3%	-2,3%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P JUN	51,1	51,4	51,2
6.	PMI indeks uslužnog sektora P JUN	53,0	51,2	52,9
7.	Kompozitni PMI indeks P JUN	53,0	51,7	53,0

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,84383 na nivo od 0,84564. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2687 na nivo od 1,2645.

JAPAN

Prethodne sedmice su u Japanu praćeni pokazatelji i izjave zvaničnika, te se špekulisalo o njihovim narednim potezima. Guverner BoJ Ueda je izjavio da cijene usluga nastavljaju umjereno da rastu usljed rasta plata. U međuvremenu, premijer Kishida je istakao da Vlada i BoJ dijele mišljenje da je potrošnja slaba i da rast plata ne prati inflaciju. On je ponovio da Vlada ima namjeru da blisko saraduje sa BoJ, naglašavajući važnost fleksibilnog pristupa politici kako bi se izborili sa deflacijom i postigli održiv ekonomski rast. Također, bivši član MPC Sakurai je izjavio da se očekuje da BoJ smanji svoje mjesečne kupovine obveznica za oko 2 biliona JPY (12,7 milijardi USD) sljedećeg mjeseca. Naveo je da je mala vjerovatnoća da će BoJ povećati kamatne stope prije septembra.

Cijene usluga, koje kompanije u Japanu sa visokim cijenama rada naplaćuju jedna drugoj, povećane su u aprilu za 2,8% u odnosu na prethodnu godinu, što je najbrži rast u prethodne gotovo četiri godine. BoJ smatra da je ovakav trend preduslov za rast kamatnih stopa sa sadašnjeg nivoa. BoJ koristi ove podatke kako bi ispitala da li će plate imati održiv rast, što je ključni faktor u odlučivanju o trenutku kada će kamatne stope biti povećane. Objavljeni su rezultati istraživanja koji pokazuju da se očekuje da BDP Japana u II kvartalu ove godine bude smanjen za 0,7% na godišnjem nivou, nakon čega će zabilježiti rast od 0,7% u III i 0,9% u IV kvartalu, te nastaviti da raste i u sljedećoj godini.

Bloomberg je objavio da Ministarstvo finansija Japana razmatra plan povećavanja izdavanja kratkoročnih obveznica. Ova značajna promjena se dešava jer BoJ planira da smanji svoje mjesečne kupovine obveznica, primoravajući Vladu da pronade nove izvore finansiranja. Prema izvještaju BoJ, profitabilnost finansijskih institucija Japana je značajno smanjena tokom proteklih 25 godina, što ih je učinilo osjetljivim na potencijalne gubitke izazvane iznenadnim povećanjima kamatnih stopa. Bloomberg je objavio da su osiguravajuće kuće u Japanu smanjile zaštitu od rasta vrijednosti JPY na najniži nivo u posljednjoj deceniji, a moguće je da će se ta zaštita još smanjivati u narednom mjesecu. Ovo pokazuje da očekuju ili da JPY dalje oslabi ili da, ukoliko ojača, ne ojača dovoljno da smanji dobitke od stranih investicija. JPY slabi dostižući nivoe blizu onih koji su nedavno izazvali intervenciju BoJ.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Porudžbine osnovnih mašina (G/G)	APR	-0,1%	0,7%	2,7%
2.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	MAJ	-1280,5	-1221,3	-465,6
3.	Izvoz (G/G)	MAJ	12,7%	13,5%	8,3%
4.	Uvoz (G/G)	MAJ	9,5%	9,5%	8,3%
5.	Indeks potrošačkih cijena (G/G)	MAJ	2,9%	2,8%	2,5%
6.	PMI proizvođačkog sektora P	JUN	-	50,1	50,4
7.	PMI uslužnog sektora P	JUN	-	49,8	53,8
8.	PMI kompozitni P	JUN	-	50,0	52,6

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 168,43 na nivo od 170,77. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 157,40 na nivo od 159,80.

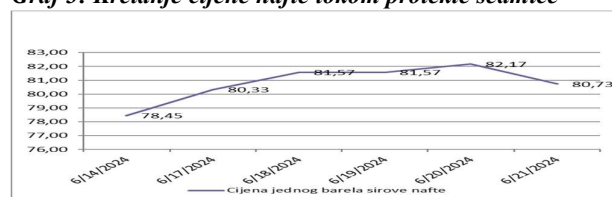
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 78,45 USD (73,30 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je bilježila rast (izuzev petka). U srijedu je tržište nafte bilo zatvoreno zbog praznika u SAD. Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast, jer su nade u povećanje potražnje za ovim energentom tokom ljetne sezone putovanja na sjevernoj hemisferi nadjačale podatke iz Kine koji su istakli težak oporavak najvećeg svjetskog uvoznika sirove nafte. Zbog očekivanja smanjenja zaliha sirove nafte u SAD i jačanja očekivanja deficita ponude za ljetni period cijena nafte je u utorak nastavila bilježiti rast. Analitičari su stava da će bušotine iz škriljaca u SAD nastaviti da povećavaju proizvodnju nafte do otprilike 2028. godine, razbijajući nade OPEC+ za brže smanjenje rasta ponude u SAD. Prema podacima Američkog instituta za naftu zalihe sirove nafte porasle su za 2,3 miliona barela u sedmici koja je završila 14. juna, što je u suprotnosti sa očekivanjima analitičara o povlačenju od 2,2 miliona barela. Cijena nafte je nastavila bilježiti rast u četvrtak, jer su zalihe sirove nafte, prema podacima EIA, pale za 2,2 miliona barela, nešto ispod procjene API-ja, dok su analitičari koje je anketirao Bloomberg predviđali rast od 3 miliona barela. Iako je tokom trgovanja u petak zabilježila smanjenje, cijena nafte je na sedmičnom nivou (drugu sedmicu zaredom) zabilježila rast, koji je podržan padom američkih zaliha sirove nafte i znacima povećanja potražnje za gorivom. Cijena nafte ostaje "na putu" da zabilježi mjesečni rast, uz naznake rastuće potražnje za benzinom u SAD i zdravu potražnju za zračnim prevozom, a koji podstiču izgleda vezane za ovaj energent. Geopolitički rizici i dalje su faktor koji u značajnoj mjeri utiče na cijenu nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,73 USD (75,50 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodnu sedmicu i zabilježila je rast za 2,91%.

Graf 3: Kretanja cijene nafte tokom protekle sedmice

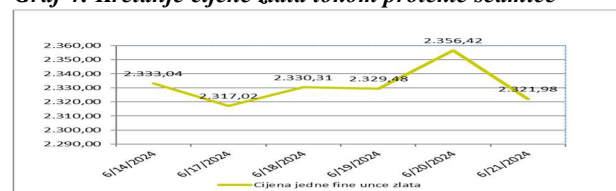

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.333,04 USD (2.179,80 EUR).

Kretanja cijena zlata je tokom protekle sedmice bilo volatilno. Na početku sedmice cijena zlata je smanjena, dok su investitori očekivali objavljivanje podatka iz SAD, koji će pojasniti ekonomske izgleda i potencijal za smanjenje kamatnih stopa Fed. Na cijenu ovog plemenitog metala su se odrazili i oštri komentari predsjednika Fed iz Minneapolisa Kashkarija koji je sugerisao da bi centralna banka mogla pričekati pristizuce podatke prije nego što započne smanjenje kamatnih stopa. U utorak je cijena zlata zabilježila rast, jer je slaba maloprodaja u SAD u maju ukazivala na veći finansijski pritisak među potrošačima. Sredinom sedmice cijena zlata se kretala u uskom rasponu, dok je u četvrtak povećana uprkos aprecijaciji USD. Rast cijene je bio podstaknut povećanom potražnjom za sigurnom aktivom usljed tenzija na Bliskom istoku i sve većim opkladama da bi Fed mogao smanjiti kamatne stope kasnije ove godine. Veliki broj centralnih banaka i dalje planira kupovinu zlata u narednoj godini, što je podstaknuto povećanim geopolitičkim i finansijskim rizicima. Prema izvještaju World Gold Council oko 20 centralnih banaka očekuje da će povećati svoje rezerve u zlatu, što je najviše od kada je 2018. godine WGC započeo istraživanje zlatnih rezervi. Navedeno je da nekoliko faktora motiviše centralne banke da drže više zlata u narednoj godini, a to su prvenstveno nedostatak rizika od neizvršenja obaveza i osiguranja likvidnosti, te zaštita tokom kriza. Pored toga, centralne banke zlato vide kao efikasan diverzifikator portfolija. Istaknuto je kako je došlo do značajnog poboljšanja načina na koji centralne banke naprednih ekonomija vide ulogu zlata, pri čemu su njihove perspektive sada mnogo bliže perspektivama centralnih banaka tržišta u razvoju.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.321,98 USD (2.171,50 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 0,47% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.